

**รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.**

ในการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้ดำเนินการโดยมีกระบวนการ ดังนี้

๑. ผู้เกี่ยวข้องที่รับฟังความคิดเห็น

๑.๑ ประชาชนทั่วไป

๑.๒ หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- (๑) กระทรวง/กรม ต่าง ๆ และหน่วยงานสังกัดกระทรวง/กรม
- (๒) หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ (ไม่สังกัดกระทรวง)
- (๓) หน่วยงานอิสระ
- (๔) หน่วยงานตุลาการ
- (๕) รัฐวิสาหกิจ
- (๖) องค์กรมหาชนที่จัดตั้งตามกฎหมายเฉพาะ
- (๗) องค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน
- (๘) สมาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุข
- (๙) สมาวิชาชีพสื่อมวลชน

๒. วิธีการรับฟังความคิดเห็น

๒.๑ ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย www.law.go.th

กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนทั่วไป

๒.๒ การตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นหนังสือ ผ่านทางไปรษณีย์และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มเป้าหมาย : หน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง

๓. ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

ระหว่างวันที่ ๕ - ๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗

๔. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น จำนวน ๓ ประเด็น ดังนี้

๔.๑ กำหนดสภาพบังคับกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง ไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มากกว่าการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี ดังนี้

“มาตรา ๓๖ วรรคสี่ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสามภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีหน่วยงานของรัฐเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชอาณาจักรอย่างร้ายแรง และให้คณะกรรมการแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี

(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี”

๔.๒ กำหนดให้ กสม. มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายในคดีอาญา แทนอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา ดังนี้

“มาตรา ๓๗ ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญา เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม คณะกรรมการอาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

๔.๓ กำหนดให้ กสม. มีอำนาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง ดังนี้

“มาตรา ๔๒/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ คณะกรรมการอาจดำเนินการ ดังนี้

(๑) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

๕. ความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ปรากฏตามสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย www.law.go.th และการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นหนังสือผ่านทางไปรษณีย์และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ แนบท้ายรายงานฯ

๖. การนำผลการรับฟังความเห็นมาประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย

สำนักงาน กสม. ได้นำผลการรับฟังความเห็นเสนอ กสม. เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายแล้ว มีความเห็น ดังนี้

๖.๑ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ในประเด็นที่ ๑ (การกำหนดสภาพบังคับ)

ผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายในประเด็นดังกล่าว โดยเห็นว่า จะช่วยให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้ความสำคัญต่อการดำเนินการ

ตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม มีผู้เกี่ยวข้องบางส่วนมีข้อสังเกตต่อการแก้ไข โดยเฉพาะสำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายในประเด็นดังกล่าว มีความเห็นว่า เห็นด้วยกับหลักการในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย แต่มีข้อสังเกตในส่วนของเนื้อหา ดังนี้

(๑) การให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นการใช้อัตนินิษฐานตามกฎหมายเด็ดขาดที่ส่งผลให้ต้องรับฟังข้อเท็จจริงไปตามนั้นทันที และผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ต้องชี้มูลความผิดตามข้อสันนิษฐานตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งอาจสุ่มเสี่ยงต่อการโต้แย้งการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ เนื่องจากผลจากการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะนำมาซึ่งผลต่อเนื่องหลายประการต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เช่น การถูกฟ้องเป็นคดีอาญา การหยุดปฏิบัติหน้าที่ หรือการดำเนินการทางวินัย ซึ่งหากเป็นกรณีความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงมีโทษถึงขั้นไล่ออก ทั้งที่ยังมีข้อน่าพิจารณาว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับสิทธิที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือกระบวนการพิจารณาชี้ขาดความผิดที่เพียงพอเหมาะสมต่อความผิดและจะต้องได้รับโทษแล้วหรือไม่ ดังนั้น จึงเห็นควรกำหนดเพียงให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องปฏิบัติตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางของ กสม. และส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อไต่สวนและวินิจฉัยว่า การกระทำของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นความผิดหรือไม่ ประการใด น่าจะเหมาะสมกว่า

(๒) การให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงนั้น เนื่องจากฐานความผิดดังกล่าวไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิด ไม่มีการกำหนดโทษรวมทั้งไม่มีการกำหนดกระบวนการดำเนินการไว้เป็นการเฉพาะในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทำให้การดำเนินการให้เป็นไปตามร่างมาตราดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อตีความว่าการจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงหมายถึงการกระทำความผิดฐานใดตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งฐานความผิดจะส่งผลต่อกระบวนการและการดำเนินการในลำดับต่อไปด้วย และความไม่ชัดเจนดังกล่าวจึงอาจก่อให้เกิดข้อโต้แย้งจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอันจะก่อให้เกิดภาระและความยุ่งยากแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในภายหลัง

(๓) ในการไต่สวนและวินิจฉัยความผิดของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ โดยหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องมีการจัดทำสำนวนการไต่สวน ดังนั้น การกำหนดให้ถือว่ารายงานของ กสม. เป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่เหมาะสม จึงควรแก้ไขเป็น “...โดยให้ถือว่ารายงานของ กสม. เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาแล้ว เห็นควรเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายในประเด็นดังกล่าว โดยปรับแก้เนื้อหาให้สอดคล้องกับความเห็นของสำนักงาน ป.ป.ช. ดังนี้

“มาตรา ๓๖ วรรคสี่ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสาม ภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้น มีหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้คณะกรรมการแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี

(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี”

๖.๒ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ในประเด็นที่ ๒ (การฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม)

ผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายในประเด็นดังกล่าว โดยเห็นว่า การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนการร้องทุกข์กล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เสียหายที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม มีผู้เกี่ยวข้องบางส่วนมีข้อสังเกตต่อการแก้ไข โดยเฉพาะสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมาย ในประเด็นดังกล่าว ได้ให้ความเห็นว่า การดำเนินคดีอาญามีพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินคดีในชั้นสอบสวน และมีพนักงานอัยการเป็นผู้ดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการและชั้นศาลอยู่แล้ว อีกทั้งผู้เสียหายอาจดำเนินคดีในชั้นศาลได้เองหรือแต่งตั้งทนายความให้ดำเนินคดีแทนผู้เสียหายได้ ประกอบกับ กสม. อาจมิได้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมและการดำเนินคดีในชั้นศาล จึงไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้ กสม. ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายในคดีอาญา จะไม่ทับซ้อนกับกลไกการดำเนินคดีอาญาปกติของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจาก กสม. จะดำเนินคดีอาญาเฉพาะกรณีที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบในวงกว้าง โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวมมิใช่การฟ้องคดีแทนผู้เสียหายเป็นรายกรณี นอกจากนี้ คดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนเป็นคดีมีลักษณะเฉพาะ บางกรณีผู้ได้รับผลกระทบมีเป็นจำนวนมากและมักเกี่ยวข้องกับการกระทำโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจเหนือประชาชนโดยทั่วไป กสม. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนจึงควรเข้ามาให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยฟ้องคดีแทนผู้เสียหายในกรณีดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการใช้อำนาจดังกล่าวมิได้มีวัตถุประสงค์ในการฟ้องคดีอาญาแทนผู้เสียหายเป็นรายกรณี กับทั้งเป็นกรณีที่ กสม. พิจารณาแล้วเห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหากรณีที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบในวงกว้าง อันเข้าลักษณะคดีอาญาที่มิใช่ความผิดต่อส่วนตัว ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้ต้องได้รับการร้องขอหรือได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายก่อน ในกรณีนี้ จึงเห็นควรเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายในประเด็นดังกล่าว โดยปรับแก้เนื้อหาให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายยิ่งขึ้น ดังนี้

“มาตรา ๓๗ ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญา เมื่อคณะกรรมการเห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหากรณีที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบในวงกว้าง คณะกรรมการอาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

๖.๓ การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ในประเด็นที่ ๓ (การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง)

ผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายในประเด็นดังกล่าว โดยเห็นว่า การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง จะเป็นการเปิดโอกาสและเพิ่มช่องทางการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญให้ได้รับความคุ้มครองมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม มีผู้เกี่ยวข้องบางส่วนมีข้อสังเกตต่อการแก้ไข โดยเฉพาะสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานศาลปกครอง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายในประเด็นดังกล่าว ได้ให้ความเห็นว่า รัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของ กสม. ไว้แตกต่างจากรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ โดยปัจจุบันมิได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลไว้ ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายในประเด็นดังกล่าวอาจไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ รวมทั้งหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ กับทั้งยังซ้ำซ้อนกับอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินอีกด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง ไม่ใช่การทำหน้าที่ซ้ำซ้อนกับผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่เป็นการทำหน้าที่ในมุมมองด้านสิทธิมนุษยชนและเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับประชาชนที่จะใช้สิทธิยื่นเรื่องให้ กสม. หรือผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาก็ได้ รวมทั้งการพิจารณาของ กสม. จะพิจารณาโดยนำกติกาหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศที่กำหนดรับรองสิทธิมนุษยชนมาประกอบการวินิจฉัย จึงย่อมทำให้กฎหมาย กฎ หรือคำสั่งต่าง ๆ ของประเทศสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง ถือเป็นการบัญญัติหน้าที่และอำนาจอื่นตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๔๗ (๖) โดยมีได้เป็นการกำหนดหน้าที่และอำนาจนอกเหนือไปจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ แต่อย่างใด ดังนั้น จึงเห็นควรเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายในประเด็นนี้ โดยคงเนื้อหาเดิมไว้

ในการนี้ สำนักงานฯ ได้นำผลจากการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการพิจารณาแล้ว จึงเห็นควรเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวตามขั้นตอนต่อไป

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย www.law.go.th

มีผู้เข้าร่วมให้ความเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย จำนวน ๕ ราย แบ่งเป็น

๑. ประชาชนทั่วไป	จำนวน	๒ ราย
๒. หน่วยงานของรัฐ	จำนวน	๓ ราย ประกอบด้วย
๒.๑ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ		
๒.๒ กรมหม่อนไหม		
๒.๓ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ		

ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

ประเด็นที่ ๑ กำหนดสภาพบังคับกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง ไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มากกว่าการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี ดังนี้

“มาตรา ๓๖ วรรคสี่ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสามภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีหน่วยงานของรัฐเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และให้คณะกรรมการแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี

(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี”

☐	เห็นด้วย	๔
☐	ไม่เห็นด้วย	๑

ความเห็นเพิ่มเติม

การกำหนดสภาพบังคับดังกล่าวเป็นการเพิ่มความชัดเจนและประสิทธิภาพในการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งจะช่วยป้องกันการหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นไปอย่างจริงจังมากขึ้น และการที่หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามข้อเสนอแนะภายในเวลาที่กำหนดหรือมี บทลงโทษหากไม่ดำเนินการ จะทำให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมีความเข้มแข็งขึ้นและลดการเพิกเฉยต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอนาคต แต่ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความจำเป็นและข้อจำกัดของหน่วยงานของรัฐด้วย

ประเด็นที่ ๒

กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายในคดีอาญา แทนอำนาจในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา ดังนี้

“มาตรา ๓๗ ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญา เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม คณะกรรมการอาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

☐ เห็นด้วย ๔

☐ ไม่เห็นด้วย ๑

ความเห็นเพิ่มเติม

- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมุ่งเน้นกับการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงการเสนอแนะมาตรการในการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมากกว่าการเข้าไปดำเนินการทางคดีในชั้นศาล เนื่องจากการฟ้องคดีอาญา ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาสามารถดำเนินการได้เองอยู่แล้ว

- การที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถฟ้องคดีแทนผู้เสียหายได้นั้น เป็นการเพิ่มช่องทางในการเข้าถึงความยุติธรรมสำหรับผู้ที่ไม่สามารถดำเนินการฟ้องคดีได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนที่ผู้เสียหายควรได้รับการคุ้มครองและเยียวยาอย่างเหมาะสม แต่ทั้งนี้ ควรอยู่ภายใต้ความยินยอมของผู้เสียหายเป็นหลัก

ประเด็นที่ ๓

กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองดังนี้

“มาตรา ๔๒/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ คณะกรรมการอาจดำเนินการ ดังนี้

(๑) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ทั้งนี้ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

☐ เห็นด้วย ๔

☐ ไม่เห็นด้วย ๑

ความเห็นเพิ่มเติม

- เห็นด้วยกับอำนาจในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง แต่ทั้งนี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรวางระเบียบการดำเนินการให้เกิดความชัดเจน เช่น กำหนดเงื่อนไขว่าเรื่องใดอยู่ในขอบเขตของการเข้าข่ายผิดหลักสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

- ข้ำซ้อนกับอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
ผ่านการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นหนังสือ

รับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๒๓๐ หน่วยงาน ดังนี้

๑. กระทรวง/กรม ต่าง ๆ และหน่วยงานสังกัดกระทรวง/กรม	จำนวน	๑๕๒	หน่วยงาน	ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน	๘๔	หน่วยงาน
๒. หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ (ไม่สังกัดกระทรวง)	จำนวน	๑๙	หน่วยงาน	ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน	๑๒	หน่วยงาน
๓. หน่วยงานอิสระ	จำนวน	๖	หน่วยงาน	ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน	๔	หน่วยงาน
๔. หน่วยงานตุลาการ	จำนวน	๔	หน่วยงาน	ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน	๓	หน่วยงาน
๕. รัฐวิสาหกิจ	จำนวน	๑๐	หน่วยงาน	ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน	๗	หน่วยงาน
๖. องค์การมหาชนที่จัดตั้งตามกฎหมายเฉพาะ	จำนวน	๘	หน่วยงาน	ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน	๓	หน่วยงาน
๗. องค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน	จำนวน	๒๗	หน่วยงาน	ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน	๒	หน่วยงาน
๘. สมาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุข	จำนวน	๓	หน่วยงาน	ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน	-	หน่วยงาน
๙. สมาวิชาชีพสื่อมวลชน	จำนวน	๑	หน่วยงาน	ตอบแบบสอบถามกลับจำนวน	-	หน่วยงาน
รวม		๒๓๐	หน่วยงาน		๑๑๕	หน่วยงาน

หน่วยงานที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นกลับจำนวน ๑๑๕ หน่วยงาน แสดงความคิดเห็นตามประเด็นคำถาม คิดเป็น (ร้อยละ) ดังนี้

	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)	มีข้อเสนอ (ร้อยละ)	ไม่มีความเห็น (ร้อยละ)	รวม
ประเด็นที่ ๑ (กำหนดสภาพบังคับ)	๕๖.๕๒	๓๖.๕๒	๕.๒๒	๑.๗๔	๑๐๐
ประเด็นที่ ๒ (ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม)	๗๐.๔๓	๒๒.๖๑	๓.๔๘	๓.๔๘	๑๐๐
ประเด็นที่ ๓ (เสนอเรื่องต่อศาลปกครอง/ศาลรัฐธรรมนูญ)	๗๓.๐๔	๒๐.๐๐	๓.๔๘	๓.๔๘	๑๐๐

ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

ประเด็นที่ ๑

กำหนดสภาพบังคับกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง ไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มากกว่าการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี ดังนี้

“มาตรา ๓๖ วรรคสี่ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสามภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีหน่วยงานของรัฐเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชอาณาจักรอย่างร้ายแรง และให้คณะกรรมการแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี

(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี”

☐ เห็นด้วย	ร้อยละ ๕๖.๕๒
☐ ไม่เห็นด้วย	ร้อยละ ๓๖.๕๒
☐ (ไม่ระบุ) แต่มีข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกต	ร้อยละ ๕.๒๒
☐ ไม่มีความเห็น	ร้อยละ ๑.๗๔

ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๑๕ หน่วยงาน

หน่วยงานที่เห็นด้วย	ความเห็นหน่วยงาน	ความเห็น กสม.
๑. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ๒. สำนักงาน ป.ป.ช. ๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๔. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๕. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	<u>สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน</u> การกำหนดให้มีสภาพบังคับนั้นอาจมีผลทำให้การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของ กสม. บรรลุวัตถุประสงค์ในการคุ้มครอง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น	

๖. กองทัพเรือ ๗. กองบัญชาการกองทัพไทย ๘. องค์การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ๙. กระทรวงมหาดไทย ๑๐. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ๑๑. กรมโยธาธิการและผังเมือง ๑๒. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๑๓. กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ ๑๔. กรมศุลกากร ๑๕. กรมสรรพสามิต ๑๖. สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ ๑๗. กระทรวงสาธารณสุข ๑๘. กรมการแพทย์ ๑๙. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ๒๐. กรมควบคุมโรค ๒๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๒. กระทรวงพาณิชย์ ๒๓. กรมการค้าต่างประเทศ ๒๔. กรมการค้าภายใน ๒๕. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ๒๖. กรมทรัพย์สินทางปัญญา ๒๗. สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ๒๘. กระทรวงอุตสาหกรรม ๒๙. กรมโรงงานอุตสาหกรรม	สำนักงาน ป.ป.ช. สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ ที่มุ่งให้ความคุ้มครองและรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ซึ่งการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายมีความมุ่งหมายให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้ความสำคัญต่อการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางของ กสม. มากยิ่งขึ้น อันจะช่วยให้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยได้รับการแก้ไขเยียวยาอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๘ ที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ ทำให้หลักการที่เสนอแก้ไขอยู่ในหน้าที่ และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะดำเนินการได้ จึงเห็นควรส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของ กสม. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นผ่านกลไกทางนิติบัญญัติ อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตเกี่ยวกับเนื้อหาของร่างกฎหมาย ใน ๓ ประเด็น ดังนี้ ๑) การให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายเด็ดขาดที่ส่งผลให้ต้องรับฟังข้อเท็จจริงไปตามนั้นทันที และผูกพันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ต้องชี้มูลความผิดตามข้อสันนิษฐานตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งอาจส่งผลต่อการโต้แย้งการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช.	เห็นด้วยกับข้อสังเกตของสำนักงาน ป.ป.ช. เกี่ยวกับเนื้อหาของร่างกฎหมาย โดยเห็นควรปรับแก้ไขร่างกฎหมาย มาตรา ๓๖ วรคส เป็น ดังนี้ “มาตรา ๓๖ วรคส ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสาม ภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการดำเนินการ ดังนี้ (๑) กรณีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิ
---	---	--

๓๐. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๓๑. สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ๓๒. กรมส่งเสริมการเกษตร ๓๓. กรมการข้าว ๓๔. กรมปศุสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์เขต ๕) ๓๕. กรมหม่อนไหม ๓๖. กรมพัฒนาที่ดิน ๓๗. กรมฝนหลวงและการบินเกษตร ๓๘. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ๓๙. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๔๐. สำนักงานสถิติแห่งชาติ ๔๑. สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจฯ ๔๒. สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ๔๓. กรมการศาสนา ๔๔. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ๔๕. สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ๔๖. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๔๗. กรมควบคุมมลพิษ ๔๘. กรมทรัพยากรน้ำ ๔๙. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ๕๐. กระทรวงคมนาคม ๕๑. สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งฯ ๕๒. กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ๕๓. กรมธุรกิจพลังงาน	ได้ เนื่องจากผลจากการชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะนำมาซึ่งผลต่อเนื่องหลายประการต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เช่น การถูกฟ้องเป็นคดีอาญา การหยุดปฏิบัติหน้าที่ หรือการดำเนินการทางวินัย ซึ่งมีโทษถึงขั้นไล่ออก ทั้งที่ยังมีข้อน่าพิจารณาว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รับสิทธิที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาหรือกระบวนการพิจารณาชี้ขาดความผิดที่เพียงพอเหมาะสมต่อความผิดและจะต้องได้รับโทษแล้วหรือไม่ ดังนั้น จึงเป็นควรกำหนดเพียงให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องปฏิบัติตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางของ กสม. และส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจเพื่อไต่สวนและวินิจฉัยว่า การกระทำของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นความผิดหรือไม่ประการใด น่าจะเหมาะสมกว่า ๒) การให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง นั้น เนื่องจากฐานความผิดดังกล่าวไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นความผิด ไม่มีการกำหนดโทษ รวมทั้งไม่มีการกำหนดกระบวนการดำเนินการไว้เป็นการเฉพาะในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทำให้การดำเนินการให้เป็นไปตามร่างมาตราดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อตีความว่าการจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงหมายความว่า การกระทำความผิดฐานใดตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ	มนุษยชนโดยตรง ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นมีหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้คณะกรรมการแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี (๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี”
---	--	--

๕๔. กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน ๕๕. สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ๕๖. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ๕๗. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ๕๘. สำนักงาน ป.ป.ท. ๕๙. องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ๖๐. การไฟฟ้านครหลวง ๖๑. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ๖๒. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ๖๓. การประปานครหลวง ๖๔. สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ ๖๕. มูลนิธิอันดามัน	ป.ป.ช. ซึ่งฐานความผิดจะส่งผลต่อการดำเนินการในลำดับต่อไปด้วย และความไม่ชัดเจนดังกล่าวอาจก่อให้เกิดข้อโต้แย้งจากหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอันจะก่อให้เกิดภาระและความยุ่งยากแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในภายหลัง ๓) ในการไต่สวนและวินิจฉัยความผิดของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ โดยหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องมีการจัดทำสำนวนการไต่สวน ดังนั้น การกำหนดให้ถือว่ารายงานของ กสม. เป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจไม่เหมาะสม จึงควรแก้ไขเป็น “...โดยให้ถือว่ารายงานของ กสม. เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.” ในการนี้ จึงเห็นควรเสนอให้ปรับแก้ไขร่างกฎหมายมาตราดังกล่าวเป็น ดังนี้ “มาตรา ๓๖ วรยศี่ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสาม ภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการดำเนินการ ดังนี้ (๑) กรณีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้น มีหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้คณะกรรมการแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของ	
--	--	--

	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และ จัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี (๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้คณะกรรมการจัดทำ รายงานเสนอคณะรัฐมนตรี” <u>ความเห็นหน่วยงานอื่น ในภาพรวม</u> - ช่วยให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิ มนุษยชน ให้ความสำคัญต่อการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิด สิทธิมนุษยชนของ กสม. มากยิ่งขึ้น - เป็นบทบัญญัติที่สะท้อนให้เห็นถึงมิติใหม่ของหลักการ ป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดประเด็นสิทธิมนุษยชน รวมทั้ง เยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อ หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีสภาพบังคับ กับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน มากยิ่งขึ้น อันจะทำให้การบริหารงานภาครัฐระมัดระวังการ กระทำละเมิดต่อประชาชนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อ ส่วนรวมเพื่อเป็นแนวบรรทัดฐานให้แก่หน่วยงานอื่น ๆ พึงปฏิบัติหรือหลีกเลี่ยง - ทำให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิด สิทธิมนุษยชน ให้ความสำคัญและกระตือรือร้นต่อการดำเนินการ ตามหน้าที่มากขึ้นซึ่งมาตรการดังกล่าวนี้ ถือเป็นเครื่องมือ สำคัญที่ช่วยปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนรวมถึงยัง เป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนได้อย่างรอบด้าน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	
--	---	--

	- เป็นการสนับสนุนให้ กสม. สามารถทำงานในกระบวนการตรวจสอบและการรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และทำให้หน่วยงานของรัฐมีความระมัดระวัง รอบคอบ ในการใช้อำนาจซึ่งจะช่วยลดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในระยะยาว - การที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะฯ ของ กสม. อาจถือได้ว่าหน่วยงานของรัฐนั้นไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง และหากการกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใด ย่อมส่งผลเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด อันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตาม ป.อาญา มาตรา ๑๕๗ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๔ (๒) ที่บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายแรงผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม จึงเห็นได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนและวินิจฉัยการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐในกรณีจึงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงได้ด้วย	
--	---	--

หน่วยงานที่ไม่เห็นด้วย	ความเห็นหน่วยงาน	ความเห็น กสม.
๑. สำนักงานอัยการสูงสุด ๒. สำนักงานศาลปกครอง ๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๔. กรมราชทัณฑ์ ๕. สำนักงานกิจการยุติธรรม ๖. สำนักงาน ป.ป.ส. ๗. กระทรวงกลาโหม ๘. กรมเสมียนตรา ๙. กองทัพอากาศ (สนง.พระธรรมนูญทหารอากาศ) ๑๐. สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ ๑๑. กรมธนารักษ์ ๑๒. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ๑๓. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ๑๔. กระทรวงศึกษาธิการ ๑๕. สนง.คกก.ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูฯ ๑๖. กระทรวงแรงงาน ๑๗. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ๑๘. กรมการจัดหางาน ๑๙. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ๒๐. สำนักงานประกันสังคม ๒๑. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ๒๒. กรมส่งเสริมสหกรณ์	<u>สำนักงานอัยการสูงสุด</u> - การที่จะให้บุคคลได้รับผิดนั้น ควรจะต้องมีการตรวจสอบก่อนว่าเป็นความผิดของบุคคลใดหรือไม่ อย่างไร จึงไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้กรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง - กสม. มิใช่คณะบุคคลที่มีอำนาจและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนโดยตรง จึงไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้กรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่ถือว่ารายงานของ กสม. เป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. <u>ความเห็นหน่วยงานอื่น ในภาพรวม</u> - การกำหนดให้การไม่ดำเนินการตามมาตรการของ กสม. ถือเป็นกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง อาจเป็นบทกำหนดโทษที่รุนแรงจนเกินไปอีกทั้งการกำหนดบทลงโทษเช่นนี้ อาจกระทบกับดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งต้องมีการไต่สวนและให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง - การกำหนดให้กรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรงไม่ปฏิบัติตามมาตรการหรือแนวทางของ กสม. โดยให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติ	การเสนอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในประเด็นดังกล่าว มีความมุ่งหมายให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้ความสำคัญต่อการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางของ กสม. อันจะช่วยให้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยได้รับการแก้ไขเยียวยาอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น และโดยที่การกำหนดสภาพบังคับกับหน่วยงานของรัฐที่ไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางของ กสม. ดังกล่าว ก็เป็นการกำหนดสภาพบังคับที่สืบเนื่องจากการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของ กสม. ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ (๑) ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในประเด็นนี้ จึงมิได้เป็นการกำหนดหน้าที่และอำนาจนอกเหนือไปจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การแก้ไขกฎหมายในประเด็นดังกล่าว สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะต้องดำเนินการกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางของ กสม. โดยไม่มีเหตุอันสมควร จึงเห็นควรปรับแก้ไขร่างกฎหมายมาตรา ๓๖ วรรคสี่ เป็น ดังนี้ “มาตรา ๓๖ วรรคสี่ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสาม

๒๓. กรมชลประทาน ๒๔. กระทรวงวัฒนธรรม ๒๕. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ๒๖. กรมการท่องเที่ยว ๒๗. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ๒๘. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติฯ ๒๙. กรมท่าอากาศยาน ๓๐. กรมทางหลวง ๓๑. กระทรวงพลังงาน ๓๒. สำนักงบประมาณ ๓๓. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ๓๔. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ๓๕. สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศฯ ๓๖. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในฯ ๓๗. สำนักอำนวยการประจำศาลแรงงานกลาง ๓๘. การรถไฟแห่งประเทศไทย ๓๙. การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ๔๐. สนง.คกก.การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ฯ ๔๑. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม ๔๒. สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทยฯ	ตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง นั้น ถือเป็นการกำหนดกฎหมายซึ่งมีกฎหมายฉบับอื่นได้กำหนดไว้เป็นความผิดและสามารถดำเนินการตามกฎหมายนั้นได้อยู่แล้ว เช่น ป.อาญา มาตรา ๑๕๗ หรือการยื่นร้องเรียนหรือกล่าวหาตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรา ๕๙ เป็นต้น ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นที่ต้องบัญญัติเพิ่มเติมอีก ทั้งนี้ อาจต้องพิจารณาข้อมูลในเชิงสถิติประกอบด้วยว่ามีหน่วยงานจำนวนเท่าใดที่ไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของ กสม. และการไม่ปฏิบัติตามดังกล่าวทำให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบอย่างไร - ข้อเสนอแนะหรือแนวทางจาก กสม. ควรมีความยืดหยุ่น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถพิจารณาปฏิบัติได้ตามสถานการณ์ กำลัง และทรัพยากรที่มีอยู่ การบังคับให้ต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดอาจทำให้เกิดการดำเนินการที่ไม่เหมาะสม ต่อสถานการณ์เฉพาะหน้า หรือไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐในระยะยาว และอาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน ทำให้การแก้ไขปัญหาลิทธิมนุษยชนไม่เป็นเอกภาพ - การแก้ไขกฎหมายในลักษณะดังกล่าว จำเป็นต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาว่า พฤติการณ์ใดถือเป็น “ความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง” รวมถึงควรที่จะมีการกำหนดขอบเขตของการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้ชัดเจนว่ามีค่านิยมอย่างไร อีกทั้งควรกำหนดให้มีการพิจารณาว่าผู้กระทำการนั้นได้กระทำโดยเจตนาหรือเกิดจากความประมาทเลินเล่อ ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความคลุมเครือและความไม่เป็นธรรมในการบังคับใช้กฎหมาย	ภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการดำเนินการ ดังนี้ (๑) กรณีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นมีหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้คณะกรรมการแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี (๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี”
--	---	---

	- เป็นการแก้ไขกฎหมายที่เกินไปกว่าที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ อีกทั้งยังเป็นบทสันนิษฐานของกฎหมายให้บุคคลเป็นผู้กระทำผิดโดยยังไม่ได้มีการกล่าวหาและยังไม่ได้มีการสอบสวน และไม่ให้บุคคลผู้ถูกสันนิษฐานว่าเป็นผู้กระทำผิดมีโอกาสดำเนินการโต้แย้งข้อกล่าวหาก่อน - การเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวมีลักษณะเป็นความผิดในทางอาญาซึ่งต้องบัญญัติองค์ประกอบความผิดไว้อย่างชัดเจน อีกทั้งกรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. จึงไม่ใช่การกระทำความผิดของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จะต้องรับผิดชอบโดยมิได้กระทำความผิดแต่อย่างใด การกำหนดความผิดในลักษณะนี้จึงขัดกับหลักกฎหมายอาญาและหลักกฎหมายมหาชน - การที่จะกำหนดกฎหมายใดให้มีสภาพบังคับกับบุคคลและเป็นผลร้ายต่อบุคคลนั้น กฎหมายนั้นจะต้องมีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุด รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้เปิดช่องให้มีหน้าที่และอำนาจไว้เสียก่อน จึงจะทำให้กฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ขอบด้วยกฎหมายตามไปด้วย - การกำหนดให้รายงานของ กสม. ถือเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจเป็นการก้าวล่วงหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่ได้มีการกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้เป็นการเฉพาะแล้ว	
--	--	--

	- เจตนาารมณ์หรือความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน มุ่งประสงค์ให้ กสม. มีอำนาจหน้าที่หลักเป็นเพียง “ผู้กำกับดูแล วางหลักเกณฑ์ และให้ข้อเสนอแนะ” แก่หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ไม่มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการและบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายแก่ผู้ซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางต่าง ๆ ที่หน่วยงานเสนอไป ดังนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ดังกล่าวในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ จึงเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ให้แก่ กสม. โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทไม่ได้ให้อำนาจไว้ - การใช้ถ้อยคำว่า “เกี่ยวข้องโดยตรง” ตามร่างมาตรา ๓๖ วรรคสี่ (๑) อาจเป็นการเปิดช่องให้มีการใช้ดุลพินิจในการตีความมากเกินไป และ กสม. จะใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณาว่าหน่วยงานของรัฐมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น - การให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และให้ กสม. แจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว นั้น เป็นการบัญญัติที่เกินขอบเขตหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญ โดยกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะการไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อ	
--	--	--

	หน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ประกอบกับการที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐไม่อาจดำเนินการตามข้อเสนอแนะภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ก็ควรมีการพิจารณาหรือร่วมกันระหว่าง กสม. และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหาลุप्तบรรณนั้นโดยเร็ว - บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการนำบุคคลเข้าสู่กระบวนการดำเนินการสอบสวนให้ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งอาจทำให้บุคคลนั้นถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพและเสียภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือจากการถูกวินิจฉัยว่ากระทำความผิดฐานจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง โดยไม่ได้เปิดโอกาสให้ชี้แจงหรือแจ้งเหตุผลและความจำเป็น อันอาจเป็นการผลกระทบในการพิสูจน์ความผิดไปยังหัวหน้าส่วนราชการในการดำเนินการของหน่วยงานนั้นทั้งหมดทุกคน - ความรับผิดทางอาญาเป็นเรื่องเฉพาะตัวบุคคล การกำหนดข้อสันนิษฐานกฎหมายโดยให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้กระทำผิดในการกระทำของหน่วยงานของรัฐที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น เป็นการบัญญัติกฎหมายโดยไม่คำนึงถึงความเป็นธรรมแก่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ โดยไม่ได้พิจารณาการกระทำหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามหลักความรับผิดในทางอาญา ประกอบกับเป็นการสันนิษฐานโดยเด็ดขาด ซึ่งอาจจะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองและให้การรับรองว่า บุคคลจะไม่ถูกลงโทษทางอาญาจนกว่าจะมีพยานหลักฐานมาพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้กระทำผิดได้	
--	---	--

หน่วยงานที่ไม่ระบุว่าเห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ / ข้อสังเกต	ความเห็น กสม.
๑. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ๒. กองทัพบก ๓. กรมที่ดิน ๔. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมฯ ๕. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ๖. สำนักงานศาลยุติธรรม	<u>ความเห็นหน่วยงานในภาพรวม</u> - กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กำหนดให้ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจในการไต่สวนไว้ ดังนั้น จึงไม่ควรกำหนดให้รายงานของ กสม. เป็นสำนวนการสอบสวนของ ป.ป.ช. แต่ควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ ป.ป.ช. พิจารณาว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดหรือไม่ อย่างไร และกำหนดให้รายงานของ กสม. เป็นส่วนหนึ่งของรายงานการสอบสวนของ ป.ป.ช. เท่านั้น - การกำหนดให้กรณีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรงมิได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง นั้น เป็นบทบังคับตามกฎหมายที่เป็นผลร้ายกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ จึงควรพิจารณาและคำนึงถึงวิสัยและพฤติการณ์แวดล้อมแห่งกรณีประกอบด้วย นอกจากนี้ ยังมีถ้อยคำที่อาจมีการโต้แย้งข้อเท็จจริงได้ เช่น “จงใจ” หรือ “อันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง” ซึ่งยังไม่ควรถือเป็นข้อเท็จจริงที่ได้รับการพิสูจน์หรือเป็นที่ยุติแต่อย่างใด - รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ไม่ได้กำหนดให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจในการแจ้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจไว้ กรณีจึง	ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตดังกล่าว มีเนื้อหาใกล้เคียงกับความเห็นของหน่วยงานที่ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขกฎหมายในประเด็นนี้ ซึ่ง กสม. ได้มีความเห็นไว้แล้ว

	จำเป็นต้องพิจารณาเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมายประกอบด้วยว่า เหตุใดจึงไม่กำหนดให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจดังกล่าวดังเช่นที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบัญญัติให้อำนาจแก่ผู้ตรวจการแผ่นดินในลักษณะดังกล่าวไว้ - การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวส่งผลให้มีความรับผิดชอบทางอาญาและทางแพ่งต่อการไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางของ กสม. จึงมีข้อสังเกตว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ และตามหลักกฎหมายอาญาไม่สามารถสันนิษฐานได้ว่าการกระทำของบุคคลหนึ่งเป็นการกระทำความผิดโดยจงใจโดยไม่ได้พิจารณาเจตนาของผู้กระทำ ประกอบกับการแก้ไขนี้เป็นการเพิ่มอำนาจให้ กสม. สามารถใช้ดุลพินิจว่า การไม่ดำเนินการของหน่วยงานของรัฐภายในระยะเวลาที่กำหนดเป็นการกระทำโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือไม่ โดยไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน	
หน่วยงานที่ไม่มีความเห็น		
๑. กรมสรรพากร	-	-
๒. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์		

ประเด็นที่ ๒

กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายในคดีอาญา แทนอำนาจในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา ดังนี้

“มาตรา ๓๗ ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญา เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม คณะกรรมการอาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

☐ เห็นด้วย	ร้อยละ ๗๐.๔๓
☐ ไม่เห็นด้วย	ร้อยละ ๒๒.๖๑
☐ (ไม่ระบุ) แต่มีข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกต	ร้อยละ ๓.๔๘
☐ ไม่มีความเห็น	ร้อยละ ๓.๔๘

ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๑๕ หน่วยงาน

หน่วยงานที่เห็นด้วย	ความเห็นหน่วยงาน	ความเห็น กสม.
๑. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๒. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๔. สำนักอำนวยการประจำศาลแรงงานกลาง ๕. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ๖. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ๗. สำนักงานกิจการยุติธรรม ๘. กรมเสมียนตรา ๙. กองทัพอากาศ ๑๐. กองทัพอากาศ (สนง.พระธรรมนูญทหารอากาศ) ๑๑. กองบัญชาการกองทัพไทย	<u>ความเห็นหน่วยงานในภาพรวม</u> - การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม แทนอำนาจในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๑๔ ๓.(ง) “... สิทธิที่จะต่อสู้คดีด้วยตนเอง หรือโดยผ่านผู้ช่วยเหลือทางกฎหมายที่ตนเลือก สิทธิที่บุคคลจะได้รับแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการมีผู้ช่วยเหลือทางกฎหมาย หากบุคคลนั้นไม่มีผู้ช่วยเหลือทางกฎหมายในกรณีใด ๆ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม บุคคลนั้นมีสิทธิที่จะมีผู้ช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งมีการแต่งตั้งให้โดยปราศจากค่าตอบแทน ในกรณีที่บุคคลนั้นไม่สามารถรับภาระในการจ่ายค่าตอบแทน”	-

๑๒. องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกฯ ๑๓. กระทรวงมหาดไทย ๑๔. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ๑๕. กรมโยธาธิการและผังเมือง ๑๖. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๑๗. กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ ๑๘. กรมธนารักษ์ ๑๙. กรมศุลกากร ๒๐. กรมสรรพสามิต ๒๑. สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ ๒๒. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ๒๓. กระทรวงสาธารณสุข ๒๔. กรมการแพทย์ ๒๕. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ๒๖. กรมควบคุมโรค ๒๗. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ๒๘. กระทรวงศึกษาธิการ ๒๙. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๓๐. สนง.คกก.ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูฯ ๓๑. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ๓๒. กรมการจัดหางาน ๓๓. กระทรวงพาณิชย์ ๓๔. กรมการค้าต่างประเทศ ๓๕. กรมการค้าภายใน	- เป็นการส่งเสริมให้ผู้เสียหายในทุกรูปแบบที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้รับการช่วยเหลือ และเป็นไปตามหลักการระหว่างประเทศ กับทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกธรรมให้กับประชาชนได้อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากบางครั้งผู้เสียหายเองไม่มีความรู้ในข้อกฎหมาย หรือไม่ทราบถึงขั้นตอนจึงเป็นเหตุให้ไม่ได้รับความเป็นธรรมเท่าที่ควรจะเป็น และเพื่อป้องกันการยอมความในคดีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีอำนาจหรือเป็นผู้มีอิทธิพล - การให้ กสม. สามารถฟ้องคดีแทนผู้เสียหายต่อศาลยุติธรรมได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเสียก่อนถือเป็นการลดขั้นตอนและเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายใต้กระบวนการยุติธรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม - เป็นการยกระดับการอำนวยความสะดวกธรรมที่เพิ่มขึ้นจากเดิมที่จำกัดเฉพาะในส่วนของการร้องทุกข์และกล่าวโทษมาเป็นการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่ได้รับความเสียหายมากขึ้น เนื่องจากการดำเนินการทางศาลมีรูปแบบที่เป็นทางการที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและมีค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนทั่วไป - ทำให้การคุ้มครองผู้เสียหายในกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นความผิดอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการส่งเสริมการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนสอดคล้องกับบทบัญญัติในมาตรา ๖๘ ของรัฐธรรมนูญ	
---	--	--

๓๖. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ๓๗. กรมทรัพย์สินทางปัญญา ๓๘. สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ๓๙. กระทรวงอุตสาหกรรม ๔๐. กรมโรงงานอุตสาหกรรม ๔๑. สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ๔๒. กรมส่งเสริมการเกษตร ๔๓. กรมส่งเสริมสหกรณ์ ๔๔. กรมการข้าว ๔๕. กรมปศุสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์เขต ๕) ๔๖. กรมหม่อนไหม ๔๗. กรมพัฒนาที่ดิน ๔๘. กรมฝนหลวงและการบินเกษตร ๔๙. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ๕๐. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๕๑. สำนักงานสถิติแห่งชาติ ๕๒. สนง.คกก.ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๕๓. สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ๕๔. กระทรวงวัฒนธรรม ๕๕. กรมการศาสนา ๕๖. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ๕๗. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ๕๘. สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ๕๙. กรมควบคุมมลพิษ	- เป็นการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เสียหายที่ไม่อยู่ในฐานะที่จะใช้สิทธิดำเนินการทางศาลได้ เนื่องจากการดำเนินการทางศาลมีรูปแบบที่ค่อนข้างเป็นทางการ ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง และต้องใช้ความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง กสม. ในฐานะสถาบันสิทธิมนุษยชนและมีอำนาจหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนโดยตรง ควรทำหน้าที่เป็นองค์กรที่ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบ โดยการกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน - เป็นมาตรการหนึ่งในการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากผู้เสียหายขาดโอกาสทั้งความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินคดี ฐานะทางการเงิน และฐานะทางสังคม ที่อาจไม่ได้รับความปลอดภัยจากการกระทำของคู่กรณีด้วย รวมทั้งการกำหนดมาตรการดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ วรรคสาม ด้วย	
---	---	--

๖๐. กรมทรัพยากรน้ำ ๖๑. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ๖๒. กระทรวงคมนาคม ๖๓. สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร ๖๔. กระทรวงพลังงาน ๖๕. กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ๖๖. กรมธุรกิจพลังงาน ๖๗. สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ๖๘. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ๖๙. สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศฯ ๗๐. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ๗๑. การรถไฟแห่งประเทศไทย ๗๒. องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ๗๓. การไฟฟ้านครหลวง ๗๔. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ๗๕. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ๗๖. การประปานครหลวง ๗๗. สนง.คกก.การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ฯ ๗๘. สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ ๗๙. มูลนิธิอันดามัน ๘๐. สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทยฯ ๘๑. กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน		
---	--	--

หน่วยงานที่ไม่เห็นด้วย	ความเห็นหน่วยงาน	ความเห็น กสม.
๑. สำนักงานอัยการสูงสุด ๒. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ๓. สำนักงานศาลปกครอง ๔. กรมราชทัณฑ์ ๕. สำนักงาน ป.ป.ส. ๖. กระทรวงกลาโหม ๗. สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ ๘. กระทรวงแรงงาน ๙. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ๑๐. สำนักงานประกันสังคม ๑๑. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ๑๒. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๑๓. กรมชลประทาน ๑๔. กรมการท่องเที่ยว ๑๕. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ๑๖. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑๗. กรมท่าอากาศยาน ๑๘. กรมทางหลวง ๑๙. สำนักงบประมาณ ๒๐. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ๒๑. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ๒๒. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในฯ	<u>สำนักงานอัยการสูงสุด</u> การดำเนินคดีอาญามีพนักงานสอบสวนเป็นผู้ดำเนินคดีในชั้นสอบสวน และมีพนักงานอัยการเป็นผู้ดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการและชั้นศาล อีกทั้งผู้เสียหายอาจดำเนินคดีในชั้นศาลได้เองหรือแต่งตั้งทนายความให้ดำเนินคดีแทนผู้เสียหายได้ ประกอบกับ กสม. อาจมิได้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมและการดำเนินคดีในชั้นศาล จึงไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้ กสม. ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้ <u>สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน</u> รัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของ กสม. ไว้แตกต่างจากรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ โดยปัจจุบันมิได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลไว้ ดังนั้น การแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกำหนดให้มีหน้าที่และอำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมนั้น อาจไม่สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ <u>ความเห็นหน่วยงานอื่น ในภาพรวม</u> - การกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้เสียหายที่ต้องร้องขอก่อนและต้องเข้าเงื่อนไขที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม กสม. จึงอาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายได้ ถือเป็นการบัญญัติกฎหมายที่ขัดกับมาตรา ๓๕	๑. การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายในคดีอาญา จะไม่ทับซ้อนกับกลไกการดำเนินคดีอาญาปกติของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เนื่องจาก กสม. จะดำเนินคดีอาญาเฉพาะกรณีที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบในวงกว้าง โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวมมิใช่การฟ้องคดีแทนผู้เสียหายเป็นรายกรณี นอกจากนี้ คดีอาญาที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเป็นคดีมีลักษณะเฉพาะ บางกรณีผู้ได้รับผลกระทบมีเป็นจำนวนมากและมักเกี่ยวข้องกับการกระทำโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจเหนือประชาชนโดยทั่วไป กสม. ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนจึงควรเข้ามาให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยฟ้องคดีแทนผู้เสียหายในกรณีดังกล่าว ๒. การกำหนดให้ กสม. ถือเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้น เนื่องจากร่างกฎหมายมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ กสม. ฟ้องคดีอาญาแทนผู้เสียหาย โดยใช้กระบวนการฟ้องคดีต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติให้พนักงาน

๒๓. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ๒๔. สำนักงาน ป.ป.ท. ๒๕. การรถไฟฟาส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ๒๖. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม	แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ที่ระบุว่าต้องไม่สร้างขึ้นตอนหรือเป็นภาระแก่บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมากเกินไปจนเกินไป นอกจากนี้ การตัดอำนาจในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหาย ยังเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์เดิมซึ่งเป็นการตัดสิทธิประโยชน์ของผู้เสียหายที่เคยได้รับ ถือเป็นการแก้ไขในสาระสำคัญที่กระทบต่อตัวผู้เสียหายโดยตรง - กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยที่กำหนดให้ผู้เสียหายหรือพนักงานอัยการมีหน้าที่โดยตรงในการฟ้องคดีนั้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่ต้องการให้เกิดความยุติธรรมกับทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลยในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายและรักษาความเป็นธรรมในการพิจารณาคดีอยู่แล้ว การแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าวอาจทำให้เกิดกรณี การฟ้องร้องที่ซ้ำซ้อนกับกระบวนการเดิมที่มีอยู่ และเป็นการสร้างภาระและขยายบทบาทของ กสม. เกินขอบเขตที่ควรจะเป็น นอกจากนี้ การยกร่างกฎหมายโดยให้ถือว่า กสม. เป็นผู้เสียหาย ไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญ่อีกด้วย - กสม. ไม่ควรใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาต่อศาลยุติธรรมโดยตรง แต่ควรดำเนินการผ่านพนักงานสอบสวนเพื่อให้มีการกลั่นกรองพยานหลักฐานและมีการตรวจสอบของพนักงานสอบสวนก่อนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการในการฟ้องคดีแทน ประกอบการดำเนินการคดีอาญาควรให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเคร่งครัด	อัยการและผู้เสียหายเท่านั้น ที่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล ๓. การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม แทนอำนาจในการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญานั้น มิได้เป็นการตัดสิทธิประโยชน์ของผู้เสียหายที่เคยได้รับ ในทางตรงกันข้ามจะเป็นการที่ กสม. เข้าไปมีส่วนร่วมในคดีของผู้เสียหายมากยิ่งขึ้น ตั้งแต่การรวบรวมข้อเท็จจริง แสวงหาพยานหลักฐาน ไปจนการฟ้องคดีแทนผู้เสียหายกระทั่งคดีถึงที่สุด ๔. การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรม ถือเป็นการบัญญัติหน้าที่และอำนาจอื่นตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๖) โดยมีได้เป็นการกำหนดหน้าที่และอำนาจนอกเหนือไปจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการใช้ดังกล่าวมิได้มีวัตถุประสงค์ในการฟ้องคดีอาญาแทนผู้เสียหายเป็นรายกรณี กับทั้งเป็นกรณีที่ กสม. พิจารณาแล้วเห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาคriminal ที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบในวงกว้าง อันเข้าลักษณะคดีอาญาที่มีใช้ความผิดต่อส่วนตัว ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดให้ต้องได้รับการร้องขอหรือได้รับความยินยอมจากผู้เสียหายก่อน ในการนี้ จึงเห็นควรเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายในประเด็นดังกล่าว โดยปรับแก้เนื้อหาให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายยิ่งขึ้น ดังนี้
---	---	--

	- มีประเด็นที่สงสัยว่า คำว่า “ละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เป็นความผิดอาญา” และ “ละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม” แท้จริงแล้วมีความหมายอย่างไร และครอบคลุมในกรณีใดบ้าง หากการเพิ่มเติมอำนาจในการฟ้องคดีอาญาต่อศาลยุติธรรมสามารถกระทำได้ตามกฎหมาย เห็นควรให้กำหนดนิยามกรณีดังกล่าวให้มีความชัดเจน - การดำเนินคดีทางกฎหมายต้องใช้ทรัพยากรและความเชี่ยวชาญเป็นอย่างมาก ซึ่ง กสม. อาจไม่มีทรัพยากรที่เพียงพอในการดำเนินการ หรืออาจขาดความเชี่ยวชาญทางกฎหมาย - การดำเนินคดีอาญามีกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดให้ต้องผ่านการดำเนินการชั้นพนักงานสอบสวนและชั้นพนักงานอัยการก่อนนำคดีเข้าสู่การพิจารณาในชั้นศาล ซึ่งเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น การบัญญัติให้ กสม. มีอำนาจในการฟ้องคดีอาญาต่อศาลยุติธรรม โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายดังกล่าวจึงควรเป็นการดำเนินการภายหลังที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี และ กสม. เห็นว่าเป็นกรณีที่เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม - เป็นการเพิ่มหน้าที่และอำนาจของ กสม. ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในศาลยุติธรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของ กสม. ตามรัฐธรรมนูญที่มีได้มุ่งหมายให้ กสม. เป็นองค์กรปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย หรือการอำนวยความสะดวกยุติธรรม รวมทั้งการดำเนินคดีในกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนในชั้นศาลแต่อย่างใด	“มาตรา ๓๗ ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญา เมื่อคณะกรรมการเห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหากรณีที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบในวงกว้าง คณะกรรมการอาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”
--	---	---

หน่วยงานที่ไม่ระบุว่าเห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ / ข้อสังเกต	ความเห็น กสม.
๑. สำนักงาน ป.ป.ช. ๒. สำนักงานศาลยุติธรรม ๓. กองทัพบก ๔. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมฯ	<u>สำนักงาน ป.ป.ช.</u> - รัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ ได้เคยกำหนดให้อำนาจในการฟ้องคดีโดยให้ถือว่า กสม. เป็นผู้เสียหาย แต่รัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ไม่มีการกำหนดให้อำนาจไว้ กรณีจึงอาจมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมายประกอบด้วยว่า เหตุใดจึงไม่กำหนดให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการดังกล่าว - การเสนอยกเลิกมาตรา ๓๗ ทั้งมาตรา จะส่งผลให้ประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะรายและไม่อยู่ในฐานะที่จะร้องทุกข์หรือกล่าวโทษด้วยตนเองได้ สูญเสียโอกาสที่จะได้รับการช่วยเหลือจาก กสม. ในการไปร้องทุกข์หรือกล่าวโทษให้ เนื่องจากร่างมาตราที่เสนอแก้ไขเพิ่มเติมมีเงื่อนไขประการหนึ่งว่า จะต้องเป็นปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม จึงจะฟ้องคดีให้ <u>สำนักงานศาลยุติธรรม</u> การฟ้องคดีอาญาต่อศาล โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นคดีที่มีความละเอียดอ่อน จะต้องคำนึงถึงสิทธิของทั้งฝ่ายจำเลยและผู้เสียหาย การกำหนดให้ กสม. เป็นผู้เสียหาย และให้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเอง อาจกระทบต่อมาตรฐานความยุติธรรมตามหลักการของ ป.วิ อาญา ดังนั้น จึงควรคงหลักการเดิมไว้ที่กำหนดให้ผู้เสียหายเป็นผู้มีอำนาจร้องทุกข์/กล่าวโทษ โดยใช้หลักเกณฑ์ตาม ป.วิ อาญา หรือ	ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตดังกล่าว มีเนื้อหาใกล้เคียงกับความเห็นของหน่วยงานที่ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขกฎหมายในประเด็นนี้ ซึ่ง กสม. ได้มีความเห็นไว้แล้ว

	ตามกฎหมายอื่นที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ โดยให้ กสม. เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ผู้เสียหายก็น่าจะเพียงพอแล้ว <u>ความเห็นหน่วยงานอื่น ในภาพรวม</u> - ควรกำหนดรายละเอียดของแนวทางการพิจารณาว่ากรณีใดเป็นกรณีที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวมให้ชัดเจนเพื่อป้องกันปัญหาการตีความ - การให้ถือว่า กสม. เป็นผู้เสียหาย เป็นการขยายค่านิยามของผู้เสียหายตาม ป.วิ อาญาในมาตรา ๒ (๔) ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับหลักความเป็นผู้เสียหายตาม ป.วิ อาญา - การแก้ไขดังกล่าวทำให้ กสม. เข้ามาเป็นคู่กรณีกับหน่วยงานของรัฐ การปฏิบัติหน้าที่จึงอาจไม่มีความเป็นอิสระและความเป็นกลาง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ - การให้อำนาจ กสม. ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายในคดีอาญา อาจไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ ที่กำหนดให้ กสม. มีสถานะเป็นองค์กรอิสระ และมีหน้าที่และอำนาจที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน	
หน่วยงานที่ไม่มีความเห็น		
๑. กรมที่ดิน ๒. กรมสรรพากร ๓. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ๔. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-	-

ประเด็นที่ ๓

กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง ดังนี้

“มาตรา ๔๒/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ คณะกรรมการอาจดำเนินการ ดังนี้

(๑) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

☐ เห็นด้วย	ร้อยละ ๗๓.๐๔
☐ ไม่เห็นด้วย	ร้อยละ ๒๐
☐ (ไม่ระบุ) แต่มีข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกต	ร้อยละ ๓.๔๘
☐ ไม่มีความเห็น	ร้อยละ ๓.๔๘

ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๑๑๕ หน่วยงาน

หน่วยงานที่เห็นด้วย	ความเห็นหน่วยงาน	ความเห็น กสม.
๑. สำนักงานอัยการสูงสุด ๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๓. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๔. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๕. สำนักอำนวยการประจำศาลแรงงานกลาง ๖. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ๗. กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ๘. กรมราชทัณฑ์ ๙. กองทัพเรือ ๑๐. กองทัพอากาศ (สนง.พระธรรมนูญทหารอากาศ)	ความเห็นหน่วยงานในภาพรวม - การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจในการเสนอเรื่องต่อศาลปกครองและศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากจะเป็นการเพิ่มบทบาทให้แก่ กสม. แล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสและเพิ่มช่องทางการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญให้ได้รับความคุ้มครองมากยิ่งขึ้น - เป็นการประกันว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในประเทศจะมีความสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนและตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนตามหลักการปารีส	-

๑๑. กองบัญชาการกองทัพบกไทย ๑๒. องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกฯ ๑๓. สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ ๑๔. กระทรวงมหาดไทย ๑๕. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ๑๖. กรมโยธาธิการและผังเมือง ๑๗. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๑๘. กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ ๑๙. กรมสรรพสามิต ๒๐. สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ ๒๑. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ๒๒. กระทรวงสาธารณสุข ๒๓. กรมการแพทย์ ๒๔. กรมควบคุมโรค ๒๕. กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ๒๖. กระทรวงศึกษาธิการ ๒๗. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๘. สนง.คกก.ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูฯ ๒๙. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ๓๐. กรมการจัดหางาน ๓๑. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ๓๒. กระทรวงพาณิชย์ ๓๓. กรมการค้าต่างประเทศ ๓๔. กรมการค้าภายใน	- เป็นการผลักดันให้ กสม. มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาและป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเรื่องใดหรือลักษณะใดขึ้นอีกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการใช้อำนาจหน้าที่ในการเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งมีสภาพบังคับและมีผลผูกพันต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้โดยตรง - ศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง เป็นองค์กรที่มีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยคดี โดยที่คำพิพากษาและคำวินิจฉัยของทั้งสององค์กรจะเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาต่อคดีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่นที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนเป็นการสร้างหลักประกันสิทธิมนุษยชนในการยกระดับสิทธิเสรีภาพตามบริบทของประเทศไทยให้ทัดเทียมกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล เพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันว่าจะได้รับการส่งเสริม ปกป้อง คุ้มครองสิทธิอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้วยการสร้างมาตรการ กลไก เครื่องมือ กฎหมาย ให้เกิดขึ้นในประเทศไทย - แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ จะบัญญัติให้หน้าที่และอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง เป็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่การพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดินตามหน้าที่และอำนาจดังกล่าว เป็นการพิจารณาเหตุที่ปรากฏตามกฎหมายทุกฉบับและเป็นการทั่วไป จึงถือเป็นช่องทางหนึ่งในการนำเรื่องเสนอต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองเท่านั้น	
---	---	--

๓๕. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ๓๖. กรมทรัพย์สินทางปัญญา ๓๗. สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า ๓๘. กระทรวงอุตสาหกรรม ๓๙. กรมโรงงานอุตสาหกรรม ๔๐. สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ๔๑. กรมส่งเสริมการเกษตร ๔๒. กรมส่งเสริมสหกรณ์ ๔๓. กรมการข้าว ๔๔. กรมปศุสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์เขต ๕) ๔๕. กรมหม่อนไหม ๔๖. กรมชลประทาน ๔๗. กรมพัฒนาที่ดิน ๔๘. กรมฝนหลวงและการบินเกษตร ๔๙. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ๕๐. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๕๑. สำนักงานสถิติแห่งชาติ ๕๒. สนง.คกก.ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๕๓. สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ๕๔. กระทรวงวัฒนธรรม ๕๕. กรมการศาสนา ๕๖. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ๕๗. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ๕๘. กรมควบคุมมลพิษ		
--	--	--

๕๙. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ๖๐. กรมทรัพยากรน้ำ ๖๑. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ๖๓. กรมท่าอากาศยาน ๖๔. สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร ๖๕. กระทรวงพลังงาน ๖๖. กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ๖๗. กรมธุรกิจพลังงาน ๖๘. สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ๖๙. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ๗๐. สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศฯ ๗๑. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ๗๒. สำนักงาน ป.ป.ท. ๗๓. องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ๗๔. การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ๗๕. การไฟฟ้านครหลวง ๗๖. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ๗๗. การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ๗๘. การประปานครหลวง ๗๙. สนง.คกก.การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ฯ ๘๐. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม ๘๑. สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ ๘๒. มูลนิธิอันดามัน ๘๓. สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย ฯ ๘๔. กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน		
--	--	--

หน่วยงานที่ไม่เห็นด้วย	ความเห็นหน่วยงาน	ความเห็น กสม.
๑. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ๒. สำนักงานศาลปกครอง ๓. สำนักงานกิจการยุติธรรม ๔. สำนักงาน ป.ป.ส. ๕. กระทรวงกลาโหม ๖. กรมเสมียนตรา ๗. กรมธนารักษ์ ๘. กรมศุลกากร ๙. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ๑๐. กระทรวงแรงงาน ๑๑. สำนักงานประกันสังคม ๑๒. กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ ๑๓. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ๑๔. กรมการท่องเที่ยว ๑๕. สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ๑๖. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติฯ ๑๗. กรมทางหลวง ๑๘. สำนักงบประมาณ ๑๙. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ๒๐. สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ๒๑. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในฯ ๒๒. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ๒๓. การรถไฟแห่งประเทศไทย	<u>สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน</u> รัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ ได้กำหนดหน้าที่และอำนาจของ กสม. ไว้แตกต่างจากรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๕๐ โดยปัจจุบันมิได้บัญญัติหน้าที่และอำนาจในการฟ้องคดีต่อศาลไว้ ดังนั้น การแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ โดยกำหนดให้มีหน้าที่และอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองนั้น อาจไม่สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ <u>สำนักงานศาลปกครอง</u> เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) ซึ่งปรากฏในความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายการมาตราของรัฐธรรมนูญ กำหนดให้ กสม. มีสถานะเป็น “องค์กรอิสระ” มีหน้าที่และอำนาจแตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน โดยมีได้ให้อำนาจในการเสนอเรื่องหรือฟ้องคดีต่อศาลได้ ประกอบกับมาตรา ๒๒๑ ได้กำหนดให้องค์กรอิสระร่วมมือและช่วยเหลือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กร และถ้าองค์กรอิสระใดเห็นว่ามีผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้แจ้งองค์กรอิสระนั้นทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป ดังนั้น หาก กสม. เห็นว่ากรณีมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายก็อาจแจ้งผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองตามหน้าที่และอำนาจได้	การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง ไม่ใช่การทำหน้าที่เข้าซ้อนกับผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่เป็นการทำหน้าที่ในมุมมองด้านสิทธิมนุษยชนและเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับประชาชนที่จะใช้สิทธิยื่นเรื่องให้ กสม. หรือผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาก็ได้ รวมทั้งการพิจารณาของ กสม. จะพิจารณาในรูปองค์คณะและนำกติกาหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศที่กำหนดรับรองสิทธิมนุษยชนมาประกอบการวินิจฉัย จึงย่อมทำให้กฎหมาย กฎ หรือคำสั่งต่าง ๆ ของประเทศสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง ถือเป็นการบัญญัติหน้าที่และอำนาจอื่นตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๖) โดยมีได้เป็นการกำหนดหน้าที่และอำนาจนอกเหนือไปจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

	การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง จึงอาจเป็นการบัญญัติหน้าที่และอำนาจที่เกินกว่าเจตนารมณ์และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ <u>ความเห็นหน่วยงานอื่น ในภาพรวม</u> - การที่ กสม. เห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและสมควรแก้ไข ปัจจุบันมีกระบวนการที่รองรับอยู่แล้ว ได้แก่ ๑) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และ ๒) กสม. สามารถเสนอความเห็นต่อหน่วยงานผู้รักษาการตามกฎหมายฉบับนั้น เนื่องจากหน่วยงานผู้รักษาการกฎหมายแต่ละฉบับจะมีความเข้าใจและประสบการณ์ในการบังคับใช้กฎหมายของตนเอง อันจะทำให้กระบวนการแก้ไขกฎหมายได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการที่ กสม. จะเป็นผู้เสนอเรื่องเอง - การให้อำนาจ กสม. ในการเสนอเรื่องต่อศาลปกครองและศาลรัฐธรรมนูญ อาจทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงานและสิ้นเปลืองทรัพยากร หากไม่ได้กำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาว่ากฎหมายหรือการกระทำใดเข้าข่ายขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนหรือไม่ อาจทำให้เกิดความเห็นไม่ตรงกัน - เป็นการเพิ่มอำนาจ กสม. ในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในศาลปกครองและศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของ กสม. ตามรัฐธรรมนูญฯ ๒๕๖๐ ที่มีได้มุ่งหมายให้ กสม. เป็นองค์กรปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย หรือการอำนวยความยุติธรรม รวมทั้งการดำเนินคดีในกรณีละเมิดสิทธิมนุษยชนในชั้นศาลแต่อย่างใด	
--	---	--

หน่วยงานที่ไม่ระบุว่าเห็นด้วย/ไม่เห็นด้วย	ข้อเสนอแนะ / ข้อสังเกต	ความเห็น กสม.
๑. สำนักงาน ป.ป.ช. ๒. สำนักงานศาลยุติธรรม ๓. กองทัพบก ๔. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมฯ	<u>สำนักงาน ป.ป.ช.</u> รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้เคยกำหนดให้อำนาจแก่ กสม. ในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง แต่ตามรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ไม่มีการกำหนดให้อำนาจไว้ กรณีจึงอาจมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาเจตนารมณ์ของผู้ร่างกฎหมายประกอบด้วยว่า เหตุใดจึงไม่กำหนดให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการดังกล่าว <u>สำนักงานศาลยุติธรรม</u> แต่เดิมรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๗ ได้กำหนดให้ กสม. มีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง แต่ต่อมารัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ ได้ตัดบทบัญญัติที่ให้ กสม. มีอำนาจดังกล่าวออก อีกทั้งมาตรา ๒๓๑ ได้กำหนดให้อำนาจดังกล่าวเป็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน และเน้นให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ดังนั้น การนำบทบัญญัติดังกล่าวมากำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ อาจเป็นหลักการที่ขัดหรือแย้งต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ หรือไม่ <u>ความเห็นหน่วยงานอื่น ในภาพรวม</u> - การกำหนดให้ กสม. มีอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง ทำให้	ข้อเสนอแนะ/ข้อสังเกตดังกล่าว มีเนื้อหาใกล้เคียงกับความเห็นของหน่วยงานที่ไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขกฎหมายในประเด็นนี้ ซึ่ง กสม. ได้มีความเห็นไว้แล้ว

	กสม. มีหน้าที่และอำนาจซ้ำซ้อนกับผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๑ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓ และเป็นการขยายอำนาจของ กสม. เกินกว่าหน้าที่และอำนาจที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ - การเพิ่มอำนาจให้ กสม. สามารถเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครองได้ อาจไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๗ ที่กำหนดให้ กสม. มีสถานะเป็นองค์กรอิสระ และมีหน้าที่และอำนาจที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ โดยไม่ได้ให้อำนาจ กสม. ในการเสนอเรื่องหรือฟ้องคดีต่อศาล	
หน่วยงานที่ไม่มีความเห็น		
๑. กรมที่ดิน ๒. กรมสรรพากร ๓. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๔. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์	-	-
